

REVISTA ORĂȘTIEI

ABONAMENTELE:

Pe 1 an 3 fl.; pe 1/2 an 1 fl. 50 cr.; pe 4 luni 1 fl.
Pentru România și străinătate 10 fr. la an.
Manuscrise nu se înapoiază. — Scrisori nefrancate
nu se primesc.
Abonamentele se plătesc înainte.

Apare în fiecare Sâmbătă

EDITOR AL FOII:

Aurel Popovici-Barcianu, director.

PROPRIETATEA

Institutului tipografic „Minerva” în Orăștie.

INSERTIUNILE:

Un șir garmond prima-dată 5 cr., a 2-a oară 4 cr., a 3-a oară 3 cr. și timbru de 30 cr.
Atât banii de abonament cât și pentru inserțiuni, sunt a se trimite la adresa: „Minerva” institut tipografic în Orăștie (Szászváros).

Cum se sêrbăm noi?

— 3/15 Maiu —

I.

Abia o lună de zile ne mai desparte de acea zi, a cărei aducere aminte trebuie în tot anul, ba în toată bunăvremea se înalțe sufletul fiecărui Român, căci măreață a fost și măreț s'a desvilit într'ensă duhul național al Românilor, înaintea țerii și a lumii, — ziua de 3/15 Maiu 1848.

Nu mai încape vorbă, că am fi noi Românii oameni foarte puțin vrednici de o soartă mai bună, și și dușmanii nostri ne-ar ride în pumni, ca pe niște neputincioși ori nepricepuți, dacă în anul acesta, când se împlinesc o jumătate de veac dela data acelei mărețe mișcări a poporului Român, dela data celui strigăt puternic scos din 40.000 de pepturi de pe „Câmpul-Libertății” după libertate, — am lăsa ca această zi de 3/15 Maiu să treacă fără ca noi să o sêrbătorim în chip frumos, după cât ne iartă împrejurările, făcând cel puțin atâta cât am putea face!

Dar' ne place să ne măgulim cu credința, că nu vor avea dușmanii nostri diavoleasca plăcere de-a putea ride cu un astfel de dispreț de noi, ci că vom sêrba! Așa cum vom putea și precât vom putea!

Să nu uite nici un Român, că lumea prețuește popoarele între altele și după felul cum ele știu să cinstească numele și faptele trecutului său!

Ungurii încă își sêrbează aducerile aminte de anul 1848. Lupte mari au dus și ei spre al lor folos în acel an. Și acum începându-se șirul zilelor în cari se împlinesc jumătate de veac dela cutare, ba dela cutare întâmplare istorică de atunci: o sêrbează! Cu toții și cu mare alaiu o sêrbează! Au sêrbat deja

zilele de 11 și 15 Martie, când s'a dat țerii constituție și s'a proclamat libertate și i-s'a dat guvernul seu neatîrnător. Pe aceste zile le-a sêrbat publicul, obștea mare maghiară. În ziua de 11 Aprilie apoi Impêratul a sancționat nouele legi constituționale. Pe asta o sêrbează acum oficios Ungaria: toate Congregațiile comitatelor, și a noastră, sunt conchimate pe acea zi (a doua zi de Paști după călindarul nou), și țin «ședințe festive», preamărind memoria acelei însemnate zile. Vor urma apoi, și întreg, unele după altele, atâtea sêrbări, parte oficioase, parte arangeate de publicul liber, câte zile însemnate a avut anul 1848. Și lumea îi prețuește pe Unguri pentru această sêrbare zgomotoasă a faptelor trecutului lor.

Noi Românii am avea și noi multe zile de sêrbătorit êstan. Cum însă împregiurările noastre vitrege abia ne dau plăcere de trăit, nu și mai de sêrbat, vom fi siliți să trecem cu inimă sângerândă peste multe din împlinirile acelor zile, fără a le putea da cinstea în forme de cuviincioase sêrbări.

Nu ne va fi însă iertat să o facem aceasta și cu ziua de 3/15 Maiu, care e doar' cea mai strălucită, cea mai măreață între zilele pe cari ar trebui să le sêrbăm și noi ca aducere aminte de 48! Pe aceasta să o sêrbăm negreșit!

Nu ne va fi cu puțință?

Ba da! *Putințe* de a sêrba, avem și noi!

Ziarele române și-au dat deja aproape toate părerea. «Tribuna» a propus, deja cu luni înainte, o mare adunare națională tot la Blaj, pe «Câmpul-Libertății». Idee foarte frumoasă, ca idee, dar' nu știm cine își va pune umêrul la întruparea ei, atâta însă știm că guvernul își va pune baionetele în calea ei. O idee însă foarte la loc și care și poate să fie îndeplinită, am aflat-o întâi în

«Telegraful Român» din Sibiu, apoi în «Liga Română» din București.

Înainte de a stărui mai departe asupra chestiei, lăsăm să urmeze articlul acestor două organe:

II.

Articulul „Telegrafului”.

»Sêrba-vom și noi?« Astfel se întrebă și poporul nostru, zice »T. R.«, care și el împlinesc o jumătate de veac dela anul în care stegari luminați și brațe vênjoase 'l-au scos din robie, în care an cu sânge 'și-a spălat rușinea iobăgiei, cu sânge 'și-a iscalit zăpălisul libertății! Putea-vom și noi aduna măcar a zecea parte din numărul uriaș de acum 50 de ani, ca să dăm frâu liber simțimentelor de cari suntem agitați, ca să spunem în lumea largă unde am ajuns după o jumătate de veac, ca să ne dăm seama de faptele noastre din acest restimp?

Inzadar îți pui această întrebare, popor românesc! Dorința ta de a sêrbători amintirea luptei tale pentru libertate, este deșartă! *Putința de a te întruni* în număr mare, de a vedea mii de frați de un sânge la un loc, preamărind fructele libertății, sau poate osândind cu lacrimi și blăstem prigonitorii dușmani, îți este luată! *N'ai voce nici să te veselești nici să te jeleşti*, — asta e porunca mare a zilei pentru tine...

Căci pentru a te întruni, popor român, ție îți trebuie scutul străbun, steagul tău roșu-galben-vênat, ear' acesta de mult e frânt, căci el e talismanul libertății. Și roșul e iubirea, ce te cimentează și îți dă tăria sufletească, albastru e credința cătră Domnul cerului, Domnul țerii și cătră tine, și aurie e raza scutitoare a soarelui, — și aceste trei simboale dușmanul ți-le-a confiscat, căci pentru el primejdie însemnează.

Nu, n'ai voce a te întruni în adunare mare, căci răpit poate de însemnătatea momentului, ai spune lumii multe. Ai spune că nu te-ai adunat ca să te veselești cu chimvale și cu dansuri, ca și dușmanul tău, care joacă desmățat pe ruinele libertății tale, ci te-ai

adunat, ca să ridici acuze grave și protest! Ai spune poate, că libertatea ta este minimumul de libertate, de care popoarele se bucură la sfârșitul acestui măreț veac; că dorințele tale modeste, stipulate în cele 16 puncte din petiția Românilor de pe Câmpul-Libertății, au fost batjocorite în cea mai mare parte; că făgăduințele Suveranilor din anii eliberării, privitoare la »egala îndreptățire a tuturor cetățenilor« și la ocrotirea națiunilor și a confesiunilor, au fost suprimate de apăsătorii nostri imediați; că legile țerii, provăzute cu cea mai înaltă sancționare a Maiestății Sale, sunt sistematic și cu cea mai nefarie cutezanță încălțate; că popoarele țerii nu sunt reprezentate în corpurile legiuitoare, ci numai un singur popor, același, care știe să se preamărească pe răsvrățiții de odioară; că aceste popoare, cari în zile grele au apêrat țeara și coroana, astăzi sunt, mutatis mutandis, în aceeași grea și nemeritată situație, ca înainte cu o jumătate de veac!.

Dușmanii se tem de acestea, și pentru aceea tu n'ai voce să te întrunești! Nu, pentru-că întrunirea ta pentru ei ar fi o rușine! Căci tu nu te-ai aduna ca să te veselești, ci ca *acusător public* 'ți-ai ridica vocea ta puternică și înfiorătoare de protestare. Tot ce ai amar și greu la inimă ai depune în această voce, tot ce de cincizeci de ani îți ferbe la inimă!

Vocea ta puternică ar pătrunde și la alte popoare din țeri îndepărtate, ar pătrunde poate și până la tinda regelui și ar descuia inimii multe. Mulți ar putea auzi lucruri de cari s'ar îngrozi, și s'ar mira, că după 50 de ani de »libertate« noi trăim o vieță atât de — »liberă«!. Eată de ce ziua întrunirii noastre n'ar fi o zi de sêrbătoare veselnică, ci ușor ar putea deveni o »dies irae«, căci zeu — păharul e plin! Și de asta se tem dușmanii nostri și din acest motiv ori-ce întrunire ni-o oprește! Eată de ce noi nu vom avea o sêrbătoare mare națională cu sgomot și alaiu.

Prin asta însă n'am zis, ca să lăsăm să treacă anul acesta fără nici o sêrbătoare.

FOIȚA „REVISTEI ORĂȘTIEI”

Nopti de vară.

Imi sfășie trupul și 'n minte
Imi plânge părerea de rău;
Ear' fulgerul ochiului tău
În inimă 'mi arde ferbinte.

Imi pare că astăzi, iubită,
Atinsă de-o vorbă a mea,
Frumoasă și palidă stea,
Plecat-ai privirea, mahnită;

Imi pare că atunci o săgeată
Sub geana ta neagră luci:
— Nu milă, nici dragoste — ci
De furie neîndurată.

Imi pare c'un nour de ură
Cu rază de fulger trecu
Și nourul umbră născu
De-ți stinse surisul în gură.

Și viața-'mi de vis și iluzii
Nutrită în tristul meu cânt
Pieri ca o spumă în vânt,
Ca flacăra 'n tremurul spuzii.

Imi sfășie trupul — și 'n minte
Imi plânge părerea de rău;
Ear' fulgerul ochiului tău
În inimă 'mi arde ferbinte...

Tristis.

Negrilă.

— Să nu-ți fie frică, dle, că vei perde trenul, îmi zise omul cu căruța. Sunt de 15 ani birjar; nici-odată un mușteriu al meu n'a pierdut trenul.. asta din cauză că trenul pleacă întotdeauna cu întârziere.

Și cu toate acestea trenul plecase când am ajuns eu. Birjarul începî să strige furios cătră șeful de stație:

— Trebuie să veștești, dle șef, că trenul pleacă la ora pusă! Ce dracu, nu încurcați lumea! Și toată lumea de pe peron era de părerea birjarului meu. Cu toate acestea eu trebuia să petrec acum trei ciasuri în sătisorul acesta, până la sosirea unui alt tren.

La rîndul meu întrebai pe cei de pe peron, cum aș putea petrece cele trei ciasuri? Toți îmi răspunseră într'un glas: — Du-te la Cazan! Numai asta e de văzut aici în munți.

— Și unde e Cazanul ăsta? întrebai.

— La jumătatea drumului pe muntele din dreapta. Caută pe tata Simon, care e călăuză.

Mă dusei să caut pe tata Simon. Când bătni la poarta casei lui, femeia bătrânului îmi zise:

— Vrei să te duci la Cazan?

— Da!

— Vai, bărbatul meu e bolnav și nu poate să vie, dar' nu te neliniști; am pe cineva care să-ți înlocuiască... E cănele nostru!

— Cum, cănele?..

— Da, Negrilă o să te conducă foarte bine... el a mai călăuzit și alți călători și toți au fost foarte mulțumiți. Bietul căne e foarte deștept... numai vorba-'i lipsește. Și în loc să plătești trei franci, o să dai numai un franc și jumătate. Să-ți chem?

— Da, chiamă-'l.

— Negrilă!. Negrilă!..

*

Cănele veni. Era un căne mic, negru, cu pèrul cam lung și încarlionțat. În toată înfățișarea lui avea un aer de »bărbăție«, de hotărîre. Mă privi de sus până jos, ca-și-cum ar fi vrut să zică:

— E un călător, care vrea să meargă la Cazan...

Spusei femeii că nu aveam de cât trei ciasuri de pierdut și că mă temeam să nu scap trenul. Dînsa mă încredință că nu-'l

voiu mai scăpa, dcoare-ce cănele o să mă întorcă la vreme.

— Aide, Negrilă, la drum... vei aduce pe domnul la vremel.. pe drum!.. zise femeia cătră căne. La Cazan!.. La Cazan!..

La Cazan!.. La Cazan!..

Cănele răspunse stăpâncii sale dând din cap, apoi începî a se neliniști, ca-și-cum ar fi zis:

— Da, da!.. la Cazan... Am înțeles!.. Ce? mă iei drept prost?

Și Negrilă se așeză în fața mea, arătându-'mi poarta, ca-și-cum m'ar fi pofit la drum. Pornirăm. Pe drum copiii îl chemau să se joace cu ei. Dar' Negrilă se ținea mândru și mergea la cățiva pași înaintea mea, cam repede. Abia-'l puteam urma.

Drumul era prost și plin de praf. Din când în când îi strigam eu:

— Hei, Negrilă, mai încet!

El însă se făcea că nu mă aude. Ostenisem din cauza căldurii și voiam să mă așez pe niște petri. Când Negrilă întoarse capul și mă văzî, începî să latre furios. 'Mi-am zis atunci că nu e acolo obiceiul de odichnă. Când Negrilă mă văzî că pornesc, începî să sară vesel înaintea mea.

După câteva clipe ajunsei la un drum foarte plăcut, plin de flori și răcoare, apoi

Cum să i-se cultive zelul cătră învățământ, dacă el vede numai lipsă, și e copleșit de o mulțime de gânduri cari îi abat atențiunea dela învățământ.

Educatorul, totdeauna din iubire internă și nu din fală goală trebuie să-și împlinească datorița. Deoarece nu este chemare, a cărei nobleță internă, prin însemnătatea sa cea mare, să îndemne mai tare a o purta fără silă și cu jertfă, ca chemarea educătorului. Inșe din cea mai mare însuflețire, și din cele mai sublimе plăceri spirituale, nu poate trăi omul, pentru-că: »stomacul e proză pământească, și nu se satură din lumină cerească... În culină nu plătește nimic mâncarea sufletească» (Endr.) »și cel mai nobil educător încă e om.»

Așadară nu e numai egoismul, pentru ce învățătorii nisuescu spre îmbunătățirea sorții lor, e în joc aci și binele școlii. În locul loviturilor ce se dau învățătorimii când fac pași și în privința aceasta, ar fi mai bine de li-s'ar satisface justele lor cereri. De sigur atunci s'ar pune capăt cererilor incomode ale învățătorilor, ce și de altcum sânt numai chin pentru aceia cari n'au dus-o până aproape de cerșit, dar' această împlinire nu se poate aștepta până atunci, până când pentru lucrul de bou se aruncă mâncare de paseri învățătorimii. (Va urma.)

Mulțămită.

La edificarea noiei biserici din comuna noastră Câmpuri-Surduc au binevoit a ne ajutara cu bani următorii domni:

Ioan Onea, v.-notar în Burjuc cu 5 fl., Șerban Sinesie, presbiter în Tisa ni-a trimis pentru lista nr. 1421 suma de 1 fl. 10 cr., N. Raichici, preot în Iancahid ni-a trimis pentru lista nr. 1546 suma de 2 fl. 55 cr., cu lista nr. 998 ni-a colectat dl preot Nicolae Novacovici din Gerbovețiu dela 13 contribuenți 2 fl. 80 cr., cu lista nr. 151 ni-a trimis dl paroch Ioan Botean din Binținți 1 fl., cu lista nr. 1141 ni-a colectat dl paroch A. Corcea din Coșteiu dela 4 contribuenți 3 fl. 50 cr., cu lista nr. 212 ni-a trimis dl preot Petru Popoviciu din S.-Măria-de-Peatră 1 fl., dl Constantin Dancilă din Manierău ni-a colectat la lista nr. 78 suma de 8 fl., cu lista nr. 1471 ni-a colectat dl preot Iosif Popoviciu din Giulț dela 7 contribuenți 5 fl., cu lista nr. 281 ni-a colectat dl paroch Ioan Morușca din Craiva dela 56 contribuenți 5 fl. 55 cr., dl preot Daniil Păcurariu din Vinerea ni-a trimis la lista nr. 175 suma de 3 fl., cu lista nr. 1028 ni-a colectat dl preot George Gașpar din Criciova dela 6 contribuenți 2 fl. 40 cr., cu lista nr. 953 ni-a colectat dl paroch Ion G. Oltean din Poiana-Sărată dela 7 contribuenți 4 fl. 10 cr., cu lista nr. 80 ni-a colectat dl preot Simion Filimon din Vărmaga dela 12 contribuenți 1 fl. 80 cr., cu lista nr. 764 ni-a colectat dl paroch Gr. Ghib din Șugag 1 fl. 85 cr., cu lista nr. 1689 ni-a colectat dl preot Alexandru Popoviciu din Ucuriș

dela 2 contribuenți 1 fl., cu lista nr. 74 ni-a colectat dl inv. Nicolau Iuga din M.-Bretea dela 19 contribuenți 3 fl. 12 cr., Onoratul institut »Hunedoara« din Deva la apelul nr. 1 ni-a răspuns cu 10 fl., cu lista nr. 1474 ni-a colectat dl paroch Alexiu Vesalon din Ilteu dela 4 contribuenți 1 fl. 50 cr., cu lista nr. 1731 ni-a colectat dl preot Petru Popp din Sarand dela 7 contribuenți 1 fl. 75 cr., cu lista nr. 799 ni-a colectat dl preot Cleme n e Nicola din Slimnic dela 36 contribuenți 11 fl. 80 cr.

Pentru toate aceste binefaceri aducem sin ceră mulțămită dlor colectanți și contribuenți, și suntem convinși, că toți Preaștimații domni la această jertfă au fost conduși de adevărul că: »Domnul iubește porțile Sionului mai mult decât sălașele lui Iacob.» (Ps. I. David 86 v. 1—2).

Câmpuri-Surduc, la 4 16 Martie 1898.

La însărcinarea comunei bisericești:

Ioan Budou,

preot.

Longiu Popa,

notar.

Mulțămită publică.

Comitetul parochial gr.-or. din Leșnic, își împlinește o plăcută datoriță, aducând pe această cale sincera sa mulțămită, onorabilei direcțiuni a institutului de credit și economii »Hunedoara«, pentru ajutorul de 10 fl. v. a. votat pentru școala noastră. Dee cerul, ca această nobilă faptă să fie însutit răsplătită înfloritorului institut. Ear' stimaților domni, cari cu demnitate stau în fruntea acestui institut, le dorim vieață lungă și fericită.

Leșnic, la 15 Martie v. 1898.

În numele comitetului parochial gr.-or.

Iosif Păvan,

învățător.

Pentru redacție responsabil: Petru P. Barițiu.

Învățăcei de grădinărit!

La subscrisul pot afla primire și aplicare numai decât

2 învățăcei de grădinărit.

Având un grădinar diplomat, foarte bun cunosător a tot ce privește cultivarea atât de prețioasă și aducătoare de venit a **pomilor** și arangiarea și cultivarea rațională a **grădinilor**, — învățăceii vor primi o instrucție temeinică și prea folositoare.

Se caută băieți între 13—16 ani, cu oare-care cunoștințe de carte.

Asupra condițiilor de primire, a se adresa subscrisului. (325) 2—3

August A. Nicoară,
proprietar în Deva.

„ARDELEANA“

INSTITUT DE CREDIT ȘI ECONOMII, SOCIETATE PE ACȚII ÎN ORĂȘTIE.

Fonduri proprii: fl. 350.000. Depuneri: fl. 700.000

Circulație anuală: fl. 3.000.000. (293) 5—

Institutul face următoarele operațiuni, la cari recomandă serviciile sale:

- 1) acordă împrumuturi cu interese de 8%;
- 2) primește depuneri, dela particulari cu 5 și cu 5¹/₂, ear' dela corporațiuni culturale cu 6%;
- 3) cumpără și vinde realități;
- 4) cumpără și vinde marfuri și produse;
- 5) arêndeaza și exarêndeaza realități;
- 6) cumpără și vinde efecte publice;
- 7) mijlocește operațiuni, specificate sub 3. 4. 5.

Ori-ce afacere se poate rezolva și informări se pot lua verbal în biuroul institutului, ear' în scris prin corespondență.

Orăștie, 1898.

Direcțiunea.

Baie de aburi, basen și vane în Orăștie.

= Strada Ferăriei 8. =

Proprietatea d-lui S. Birthler.

**Încălzire centrală! Cea mai mare eleganță și oomoditate!
Cea mai mare curățenie! Arangiamet pentru toate trebuințele!
Prețuri ieftine!**

În baie se întrebunțează numai apă de riu strecurată!

Toate conductele (aparatele), pentru a fi asigurate contra ruginei, sânt făcute din aramă roșie! Fiecare vană e provăzută și cu un **douche!**

PREȚURILE BĂILOR:

Abonament pentru 12 băi de abur . 5 fl. || O baie singuratică de abur . . . 50 cr.
Abonament pentru 12 băi de vană . 4 fl. || O baie singuratică de vană . . . 40 cr.

Ordinea de soădat, în baia de aburi:

LUNI: —	VINERI: după prânz pentru dame.
MARȚI: după prânz pentru dame.	SĂMBĂTĂ: „ „ Doinni.
MERCURI: „ „ Domni.	DUMINECĂ a. m.: —
JOI: —	

Baia de vane stă la dispoziție atât pentru domni cât și pentru dame, tot numai în aceleași zile și în același timp, în care baia de aburi (după cum se arată mai sus).

Bilete și cărți de abonament se pot căpeta în însuși localul băii (Strada Ferăriei 8.), în prăvălia domnului **F. F. Widmann** și în cofetăria dlui **J. Eisenburger**.

Onoratul public este respectuos rugat prin aceasta, a onora baia mea prin întrebunțare numeroasă.

Cu toată stima:

(263) 12—26

S. BIRTHLER.

Avis!

Cu ocasiunea sărbătorilor, ofer
on. public din Orăștie și giur,
cea mai excelentă

FĂINĂ

de tot soiul, proaspătă și bună.

En gros & en detail.

Serviciu cunoscut solid și prompt.

Cu distinsă stimă

Ioan I. Vulcu.